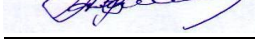

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

к.п.н., професор Рацул А.Б.

«2 »серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 04 «Комунікативні процеси у професійній діяльності»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: **011 Освітні, педагогічні науки**
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: **Позашкільна освіта / Педагогіка вищої школи**
(назва)

Форма навчання: **денна/заочна**
(денна, заочна.)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни

«Комунікативні процеси у професійній діяльності»

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньо-професійної програми **Позашкільна освіта / Педагогіка вищої школи,**

(назва ОПП)

навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра за спеціальністю **011 Освітні, педагогічні науки**

(шифр і назва спеціальності)

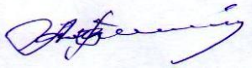
Розробники: Ляшенко Ростислав Олександрович – старший викладач кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри **педагогіки та спеціальної освіти**

Протокол від «02» серпня 2022 року № 1.

Завідувач кафедри **педагогіки та спеціальної освіти**

(підпис)

Рацул А.Б.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Комунікативні процеси у професійній діяльності» для студентів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022. – 20 с.

© Ляшенко Р.О., 2022 рік

© ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Вибіркова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: індивідуальне творче завдання (назва)	Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 135	Освітня програма: Позашкільна освіта / Педагогіка вищої школи (шифр і назва)	Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		89 год.	123 год.
		Індивідуальні завдання:	
		6* год. (вход. до числа год. с/р)	
Вид контролю:			
Залік	Залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити теоретичні аспекти основних базових положень теорії спілкування, прийоми та способи взаємодії у процесі спілкування, розглянути правила організації та проведення основних форм ділового спілкування, методи підвищення ефективності педагогічного спілкування, розглянути типологію особистостей різних форм та їхню характеристику з позицій взаємодії, розкрити особливості педагогічного спілкування, розглянути особливості конфліктного спілкування в цілому та способи попередження і розв'язання конфліктів, а також прийоми успішного впливу на психіку співрозмовника.

Завдання: 1) засвоєння основних термінів і понять психології спілкування на рівні відтворення, тлумачення та використання їх у повсякденному та професійному житті; 2) формування вмінь і навичок використання прийомів та способів взаємодії в процесі спілкування; 3) здійснення впливу на партнера по спілкуванню; 4) знання аспектів та механізмів сприйняття у процесі спілкування для аналізу конкретних життєвих

ситуацій. Усе це сприятиме студентам у їх професійному становленні, а також самоактуалізації та самореалізації у майбутній професії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові
ЗК 03. Здатність працювати в команді.	ФК 05. Здатність використовувати набуті знання та вміння у професійній (викладацькій, освітній, виховній, науково-дослідницькій, аналітичній, консультативній, комунікативній, організаційно-методичній, управлінській) діяльності;
ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ФК 06. Здатність розпізнавати та враховувати різноманітність здобувачів освіти, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі.
ЗК 06. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та творчо застосовувати їх у практичних ситуаціях.	ФК 08. Здатність реалізовувати на різних рівнях суб'єкт-суб'єкту взаємодію з різними учасниками освітнього процесу.
ЗК 07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
ЗК 09. Навички міжособистісної взаємодії.	

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 05 Знати традиційні та інноваційні методики професійної діяльності (освітньої, виховної, науково-дослідницької, аналітичної, консультативної, комунікативної, організаційно-методичної, управлінської) закладу позашкільної освіти.

ПРН 08. Уміти здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 10 Уміти розпізнавати та враховувати різноманітність здобувачів освіти, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі.

ПРН 15. Уміти вирішувати проблеми етики партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії, етики спілкування з опертям на загальнолюдські цінності та норми закону.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА: Особливості професійно-педагогічної комунікації

Сутність, суб'єкт, об'єкт професійно-педагогічної комунікації. Інформація в професійно-педагогічній комунікації. Функції професійно-педагогічної комунікації. Комунікативність педагога.

ТЕМА: Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.

Сутність поняття спілкування. Форми, види і структура спілкування. Комунікативна сторона спілкування. Порушення, труднощі і бар'єри у процесі комунікації (спілкування). Переконавання і навіювання в педагогічній комунікації.

ТЕМА: Вербальні засоби спілкування.

Загальна характеристика засобів спілкування. Мовна комунікація: структура і функції. Бар'єри у вербальній комунікації. Цілі та фактори ефективного слухання. Стили слухання й зворотний зв'язок у міжособистісному спілкуванні.

ТЕМА: Невербальні засоби спілкування.

Значення і функції невербальної комунікації. Засоби невербальної комунікації і проблема інтерпретації невербальної поведінки. Міміка і жести у невербальному спілкуванні. Просторово-часовий фактор спілкування. Візуальний контакт. Поза як джерело невербальної інформації у спілкуванні.

ТЕМА: Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації.

Міжособистісні стосунки в педагогічному колективі. Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Відносини у системі «викладач-студент», «студент-студент».

ТЕМА: Спілкування та взаємодія.

Структура міжособистісної взаємодії. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Стили спілкування. Моделі спілкування та установка педагога. Культура слухання.

ТЕМА: Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.

Основні стратегії впливу на людину. Засоби і механізми маніпулятивного впливу. Маніпуляції у спілкуванні. Розпізнання маніпуляції та захист від неї. Трансактний аналіз спілкування. Типи трансакцій. Основи асертивної поведінки.

ТЕМА: Сприйняття і розуміння у спілкуванні.

Зміст та ефективність міжособистісного сприйняття. Типові схеми формування першого враження. Особливості сприйняття за постійного спілкування. Механізми сприйняття у спілкуванні. Самоподача у спілкуванні. Імідж фахівця.

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (Прикладні аспекти комунікації)

ТЕМА: Основи ораторського мистецтва педагога.

Загальні питання методики красномовства. Види красномовства (публічних виступів). Складові ораторського мистецтва. Особливості психології ораторської праці. Стадії публічного виступу: (організація виступу оратора; підготовка оратора до публічного виступу; власне виступ; відгук про виступ оратора).

ТЕМА: Ділова міжособистісна комунікація.

Психологія ділового спілкування. Репрезентативні системи у діловій комунікації. Рольові та маніпулятивні класифікації. Культура спілкування педагога.

ТЕМА: Педагогічне спілкування як діалог.

Специфіка педагогічного спілкування. Функції та структура педагогічного спілкування. Педагогічні функції мовлення і комунікативна поведінка педагога. Міміка, пантоміміка та інші засоби невербального спілкування педагога.

ТЕМА: Культура мови та культура мовлення педагога.

Основні ознаки культури мови і мовлення педагога. Техніка мовлення. Мовленнєвий етикет педагога. Мовленнєві моделі взаємодії «студент-студент».

ТЕМА: Педагогічний такт та етика поведінки педагога.

Складові та умови вияву педагогічного такту. Тактовність педагога. Поняття про педагогічну етику. Особливості взаємодії педагога зі студентами, дотримання педагогічного такту. Педагогічний такт і толерантність педагога.

ТЕМА: Взаємодія і сприйняття у педагогічному спілкуванні.

Специфіка взаємодії у педагогічному процесі. Рольові позиції у педагогічному спілкуванні. Стилї відносин і характер педагогічного впливу у процесі навчання. Стилї педагогічного спілкування. Сприйняття у педагогічному спілкуванні.

ТЕМА: Конфлікти у спілкуванні.

Поняття, сутність, джерела, причини, функції і типологія конфліктів. Основні суперечності і конфлікти в системі освіти. Структура, сфера, динаміка педагогічного конфлікту. Інформаційні моделі конфліктної ситуації. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі.

ТЕМА: Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.

Конфлікт педагогічної взаємодії. Управління конфліктами. Типи конфліктних особистостей. Конфлікти у навчанні. Типи поведінки педагога у конфліктній ситуації. Методи врегулювання конфліктів і запобігання їм. Етика спілкування і толерантність як принцип культури педагогічного спілкування.

ТЕМА: Професійне самовизначення педагога. Шляхи підвищення його педагогічної майстерності.

Поняття професійного самовизначення, формальне і неформальне ставлення до педагогічної роботи. Імідж сучасного педагога. Педагогічні міфи та реалії в роботі педагога-початківця. Способи самоаналізу педагогічного досвіду та шляхи підвищення педагогічної кваліфікації. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ												
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної комунікації.	8	2	–			6		2				6
Тема 2. Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	12	4	2			6	10	2				8
Тема 3. Вербальні засоби спілкування.	9	2	2			5	7		1			6
Тема 4. Невербальні засоби спілкування.	9	2	2			5	7		1			6
Тема 5. Сприятливий	7	2	–			5	8					8

соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації.												
Тема 6. Спілкування та взаємодія.	7	2	–			5	6					6
Тема 7. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.	8	1	1			6	8					8
Тема 8. Сприйняття і розуміння у спілкуванні.	8	1	1			6	7					7
Разом за Розділом 1	68	16	8			44	61	4	2	–	–	55
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (Прикладні аспекти комунікації)												
Тема 9. Основи ораторського мистецтва педагога.	11	4	2			5	12	2	2			8
Тема 10. Ділова міжособистісна комунікація.	6	–	–			6	7					7
Тема 11. Педагогічне спілкування як діалог.	8	2	2			4	8					8
Тема 12. Культура мови та культура мовлення педагога.	7	1	–			6	8					8
Тема 13. Взаємодія і сприйняття у педагогічному спілкуванні.	7	1	–		–	6	8					8
Тема 14. Конфлікти у спілкуванні.	7	1	1			5	9	2				7
Тема 15. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.	7	1	1			5	7					7
Тема 16. Педагогічний такт та етика поведінки педагога.	8	2	2			4	9					9
Тема 17. Професійне самовизначення педагога. Шляхи підвищення його педагогічної майстерності.	6	–	2			4	6					6
Разом за Розділом 2	67	12	10			45	74	4	2	–	–	68
Усього годин	135	28	18	–		89	135	8	4	–	–	123
Розділ 3. ІНДЗ (ІТЗ)												
ІТЗ	6*	–	–	–	6*	–	6*	–	–	–	6*	6*
Усього годин	135	28	18	–	6*	89	135	8	4	–	6*	123

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема. Особливості професійно-педагогічної комунікації.	2
2	Тема. Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	4
3	Тема. Вербальні засоби спілкування.	2
4	Тема. Невербальні засоби спілкування.	2
5	Тема. Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації.	2
6	Тема. Спілкування та взаємодія.	2
7	Тема. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.	1
8	Тема. Сприйняття і розуміння у спілкуванні.	1
9	Тема. Основи ораторського мистецтва педагога.	4
10	Тема. Педагогічне спілкування як діалог.	2
11	Тема. Культура мови та культура мовлення педагога.	1
12	Тема. Взаємодія і сприйняття у педагогічному спілкуванні.	1
13	Тема. Конфлікти у спілкуванні. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.	2
14	Тема. Педагогічний такт та етика поведінки педагога.	2
	Разом	28

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема. Особливості професійно-педагогічної комунікації.	2
2	Тема. Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	2
3	Тема. Основи ораторського мистецтва педагога.	2
4	Тема. Конфлікти у спілкуванні. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.	2
	Разом	8

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	2
2	Тема: Професійно-педагогічна культура педагога.	2
3	Тема: Вербальна комунікація педагога.	2
4	Тема: Невербальна комунікація педагога.	2
5	Тема: Основи ораторського мистецтва педагога.	2
6	Тема: Конфліктні та передконфліктні ситуації педагогічного	2

	спілкування, шляхи їхнього вирішення.	
7	Тема: Педагогічний такт та етика поведінки вчителя.	2
8	Тема: Специфіка переконуючого і навіюючого впливів.	2
9	Тема: Професійне самовизначення педагога. Шляхи підвищення його комунікативної майстерності.	2
	Разом	18

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Вербальна та невербальна комунікація педагога.	2
2	Тема: Основи ораторського мистецтва педагога.	2
	Разом	4

4.3. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	
	Разом	

4.3.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості професійно-педагогічної комунікації.	6
2	Тема 2. Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	6
3	Тема 3. Вербальні засоби спілкування.	5
4	Тема 4. Невербальні засоби спілкування.	5
5	Тема 5. Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації.	5
6	Тема 6. Спілкування та взаємодія.	5
7	Тема 7. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.	6
8	Тема 8. Сприйняття і розуміння у спілкуванні.	6
9	Тема 9. Основи ораторського мистецтва педагога.	5
10	Тема 10. Ділова міжособистісна комунікація.	6
11	Тема 11. Педагогічне спілкування як діалог.	4
12	Тема 12. Культура мови та культура мовлення педагога.	6
13	Тема 13. Взаємодія і сприйняття у педагогічному спілкуванні.	6
14	Тема 14. Конфлікти у спілкуванні.	5

15	Тема 15. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.	5
16	Тема 16. Педагогічний такт та етика поведінки педагога.	4
17	Тема 17. Професійне самовизначення педагога. Шляхи підвищення його педагогічної майстерності.	4
Разом		89+(ІНДЗ)

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості професійно-педагогічної комунікації.	6
2	Тема 2. Процес спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації.	8
3	Тема 3. Вербальні засоби спілкування.	6
4	Тема 4. Невербальні засоби спілкування.	6
5	Тема 5. Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації.	8
6	Тема 6. Спілкування та взаємодія.	6
7	Тема 7. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.	8
8	Тема 8. Сприйняття і розуміння у спілкуванні.	7
9	Тема 9. Основи ораторського мистецтва педагога.	8
10	Тема 10. Ділова міжособистісна комунікація.	7
11	Тема 11. Педагогічне спілкування як діалог.	8
12	Тема 12. Культура мови та культура мовлення педагога.	8
13	Тема 13. Взаємодія і сприйняття у педагогічному спілкуванні.	8
14	Тема 14. Конфлікти у спілкуванні.	7
15	Тема 15. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів.	7
16	Тема 16. Педагогічний такт та етика поведінки педагога.	9
17	Тема 17. Професійне самовизначення педагога. Шляхи підвищення його педагогічної майстерності.	6
Разом		123+(ІНДЗ)

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Орієнтовна тематика мікродосліджень:

1. Феномен педагогічної майстерності у сучасній педагогічній науці.
2. Динаміка функцій педагога в сучасному навчально-виховному процесі.
3. Феномен педагогічного керівництва: теорія і практика.
4. Мотивація професійної діяльності сучасного педагога.
5. Діяльність педагога як творчий процес.
6. Професійне самовиховання педагога: сутність, шляхи і способи реалізації.
7. Педагогічний імідж як інструмент розв'язання викладачем професійних завдань.
8. Особливості педагогічної та акторської дії.
9. Професійно значущі якості педагога в організації ефективної взаємодії зі студентами.
10. Особливості професійного мислення педагога.
11. Шляхи розвитку педагогічної спостережливості.

12. Техніка мовлення педагога як засіб розв'язання педагогічних завдань.
13. Природа педагогічного таланту.
14. Засоби керування викладачем психічним самопочуттям.
15. Особливості педагогічної рефлексії педагога.
16. Професійна компетентність педагога.
17. Критерії педагогічної майстерності сучасного педагога.
18. Педагогічне спілкування як діалог.
19. Порівняльна характеристика особистісно-орієнтованого і формально-рольового спілкування у діяльності педагога.
20. Типові моделі спілкування педагогів і їх впливів на продуктивність діяльності студентів.
21. Порівняльна характеристика стилів спілкування викладачів.
22. Дослідження впливу стилів спілкування викладачів на ставлення студентів до навчання.
23. Способи саморегуляції педагога в професійному спілкуванні.
24. Дослідження домінуючих стилів спілкування у роботі викладачів.
25. Умови ефективності «Я висловлювання» в педагогічній взаємодії.
26. Дослідження стратегій спілкування педагога в сучасному ВНЗ.
27. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
28. Прийоми забезпечення творчої співпраці педагога та студентів на занятті.
29. Педагогічний такт і маніпулювання в діяльності педагога.
30. Техніка емоційного впливу педагога в нестандартних ситуаціях спілкування.
31. Досвід авторитарної і гуманістичної педагогіки.
32. Виконавська майстерність педагога на занятті.
33. Техніка активного слухання педагога на занятті.

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Комунікативні процеси у професійній діяльності» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: – словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція); – наочні (презентація, демонстрування); – практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: – метод проблемного викладу матеріалу; – моделювання життєвих ситуацій; – мозковий штурм; – метод опори на життєвий досвід; – навчальної дискусії; – пізнавальні ігри.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: – усного контролю; – письмового контролю; – самоконтролю та взаємоконтролю; – рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

За виконання завдань семінарських занять

Оцінка	Критерії
5	<p>Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями.</p> <p>Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.</p> <p>У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.</p>
4	<p>Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації.</p> <p>Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база.</p> <p>Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.</p>
3	<p>Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру.</p> <p>У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з проблеми.</p> <p>Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість.</p> <p>Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації.</p> <p>У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.</p>
2	<p>Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами.</p> <p>Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження).</p> <p>Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.</p>

За виконання індивідуальних науково-дослідних завдань

Оцінка	Критерії
5	<p>Завдання виконане повністю самостійно, у повному обсязі, акуратно.</p> <p>Представлена ідея, концепція роботи. Робота оформлена згідно вимог. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі.</p>

4	Завдання виконане повністю самостійно, у повному обсязі, але допущено певну неакуратність, наявність деяких орфографічних чи стилістичних помилок. Робота оформлена згідно вимог. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі.
3	Завдання виконане самостійно, але допущено певну неакуратність. Загальний зміст роботи недостатньо структурований. В оформленні роботи є певні недоліки. Під час захисту студент не зміг чітко і доступно викласти зміст виконаної роботи.
2	Завдання виконане фрагментарно, нашвидку. Відсутня організаційна структура. Наявні грубі фактичні помилки чи незрозумілості. Не здійснено публічний захист виконаного завдання.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Окресліть сутність поняття «професійно-педагогічна комунікація», визначивши її основних суб'єктів та об'єктів. Покажіть та розкрийте систему безпосередніх та опосередкованих взаємозв'язків суб'єктів комунікації.
2. Визначте сутність педагогічного спілкування, розкривши його компоненти. Обґрунтуйте, яким має бути педагогічне спілкування на сучасному етапі, окресліть його відмінність від звичайного.
3. Розкрийте особливості, форми, функції, види педагогічного спілкування.
4. Визначте основи гуманізації навчально-виховного процесу як основи педагогічного спілкування (суб'єкт-суб'єктний характер, особистісна зорієнтованість).
5. Розкрийте особливості педагогічної взаємодії (сутність, механізми розгортання педагогічної взаємодії, види та рівні діяльності суб'єктів).
6. Вкажіть причини (випадки) не розуміння співрозмовниками один одного. Визначте бар'єри у процесі спілкування викладача зі студентами та окресліть моделі його поведінки.
7. Визначте методи гармонізації педагогічного спілкування.
8. Окресліть сутність педагогічного діалогу, обґрунтуйте позиції, що його характеризують. Визначте критерії діалогічності спілкування.
9. Визначте елементи структури педагогічного спілкування (основні етапи).
10. Представте позиції, що визначають та від яких залежить стиль педагога. Дайте характеристику стилів спілкування педагога. Визначте оптимальність застосування стилю у ЗВО.
11. Обґрунтуйте правила (психолого-педагогічні умови ефективності) педагогічного спілкування.
12. Окресліть особливості педагогічного спілкування у ЗВО.
13. Визначте сутність та дайте характеристику складових професійно-педагогічної культури викладача: 1) методологічна культура; 2) культура педагогічного спілкування; 3) ціннісно-мотиваційний компонент; 4) технологічна культура; 5) індивідуально-творчий компонент.
14. Розкрийте педагогічну спрямованість як важливу умову входження у професійну педагогічну діяльність.

15. Визначте сутність та представте змістовну сторону теоретичної готовності учителя.
16. Визначте сутність та представте змістовну сторону практичної готовності учителя.
17. Окресліть роль педагогічного досвіду та здібностей як головних ознак педагогічної культури викладача.
18. Визначте роль педагогічної творчості та творчого мислення викладача в підвищенні ефективності навчально-виховного процесу.
19. Розкрийте сутність та спрямованість професійної позиції педагога.
20. Розкрийте сутність та зміст іміджу сучасного викладача як запоруки його успіху в педагогічній діяльності. Вкажіть позиції, що характеризують педагога з високим іміджем.
21. Розкрийте сутність та зміст вербальних засобів спілкування.
22. Визначте сутність понять «мова» і «мовлення». Вкажіть головні складові мовної системи.
23. Дайте характеристику різновидам педагогічного мовлення. Розкрийте функції мовлення педагога. Вкажіть складові техніки мовлення педагога.
24. Охарактеризуйте виражальні засоби мови. Окресліть сутність дикції як основи чіткості вимови, визначивши шляхи її поліпшення.
25. Визначте професійні особливості голосу педагога. Розкрийте спрямованість та функції інтонації.
26. Розкрийте головні засади культури професійного мовлення вчителя.
27. Співставте вербальний і невербальний види педагогічного впливу на студента, показавши переваги кожного.
28. Розкрийте сутність та зміст невербальних засобів спілкування.
29. Розкрийте сутність регуляції емоційної сфери педагога.
30. Визначте спрямованість міміки людини та дайте поради: як навчитися «читати обличчя» співрозмовника.
31. Зазначте основні типи жестів та вкажіть їх особливості. Визначте вимоги до жестів.
32. Вкажіть основні вимоги до постави, тілесних рухів, ходи. Покажіть пози при слуханні, розкривши їх психологічно-змістове значення.
33. Розкрийте сутність міжособистісного простору та контакту очей.
34. Визначте основні вимоги до зовнішнього вигляду вчителя (стриманість, охайність, естетична виразність, доцільність).
35. Виходячи з сутності поняття «ораторське мистецтво» визначте, які якості викладача здатна розвинути риторика?
36. Розкрийте загальні питання методики красномовства (логічні, психологічні, педагогічні, естетичні та художня сторона).
37. Визначте основні види красномовства, наведіть приклади їх використання.
38. Окресліть складові ораторського мистецтва (повтори, риторичні звертання тощо).
39. Розкрийте особливості психології ораторської праці.
40. Дайте характеристику такій стадії публічного виступу як організація виступу.
41. Визначте особливості підготовки викладача (оратора) до виступу. Окресліть специфіку психологічного налаштування педагога на аудиторію слухачів.

42. Розкрийте модель власне виступу та технологію його реалізації.
43. Розкрийте зміст поняття «композиція промови», дайте характеристику вступу, головній частині, висновку.
44. Розкрийте сутність «конфлікту» та «конфліктної ситуації». Чи можна передбачити передконфліктні та конфліктні ситуації у педагогічному спілкуванні?
45. Розкрийте види та змістовну сторону конфлікту у педагогічному спілкуванні (внутріособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт).
46. Визначте анатомію, структуру та сферу власне конфлікту.
47. Розкрийте динаміку педагогічного конфлікту. Вкажіть, які стосунки можуть бути між ініціаторами конфлікту й суб'єктами педагогічного спілкування?
48. Розкрийте причини конфліктних та передконфліктних ситуацій. Чи варто враховувати вікові характеристики суб'єктів передконфліктних та конфліктних ситуацій у педагогічному спілкуванні?
49. Розкрийте способи поведінки педагога у конфліктних ситуаціях.
50. Дайте характеристику шляхів розв'язування конфліктних та передконфліктних ситуацій у педагогічному спілкуванні. Чи існують універсальні способи їх вирішення?
51. Розкрийте значущість професійної етики викладача (професійний обов'язок і відповідальність, совість і справедливість, професійна самовідданість).
52. Визначте особливості педагогічного такту. Етикет і педагогічний такт у діяльності педагога.
53. Розкрийте особливості взаємодії викладача зі студентами на основі дотримання вимог педагогічного такту.
54. Розкрийте особливості етики взаємодії викладача з колегами. Окресліть типові помилки етико-педагогічної поведінки викладача.
55. Окресліть ситуації, що потребують підвищеної тактовності. Прояви «каральної педагогіки»: профілактичні покарання, узагальнення негативних вчинків, іронія, висміювання студентів, погрозливі вирази.
56. Розкрийте особливості оцінки аудиторії, її складу. Визначте наявні типи співрозмовників й особливості спілкування з ними. Вкажіть прийоми усунення нестійких стереотипів поведінки.
57. Характеристика логічних, риторичних і спекулятивних методів переконування.
58. Наведіть приклади використання логічних методів переконування (метод індукції, дедукції, метод проблемного викладу, метод аналогії); риторичних методів (метод порівняння, протиріччя, опитування, метод «добування висновків», метод реальної підтримки); спекулятивних методів (метод перебільшування, метод використання авторитету, метод уведення в оману, метод запитань-капканів тощо).
59. Розкрийте навіювання як спосіб педагогічного впливу. Назвіть основні чинники, що забезпечують належну ефективність навіюючого впливу.
60. Зробіть опис форм (засобів) педагогічного навіювання та умов їх ефективності.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума 100
Розділ 1-2	Розділ 3	
Т.1-Т.9	ІНДЗ	
5*9сем.=45*2 (коєф.)= 90 балів	5*2 (коєф.) = 10 балів	

- Т.1, Т.2 ... Т.9 – теми семінарів.
- **Кількість балів, яку може отримати студент:**
- Виконання завдань семінарських занять – 90 балів за 9 занять;
- Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) – 10 балів;
- **Максимальна кількість балів:** 90 балів (сем.) + 10 балів (ІНДЗ) = 100 балів (залік).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	незараховано
35-59	незадовільно	
1-34	незадовільно	

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Базова:

1. Абрамович С.Д. Мовленнєва комунікація / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарькова: Підручник. – К.: Центр навч. л-ри, 2004.
2. Велитченко Л.К. Педагогічна взаємодія: теоретичні основи психологічного аналізу: монографія / Л.К. Велитченко. – Одеса: ПНЦ АПН України, 2005.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студ.вищ.навч.закл. – К.: ВЦ «Академія»,2001.
4. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навч. пос. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002.
5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н.П. Волкова. – К.: ВЦ «Академія», 2006. –256 с.
6. Дубінка М.М. Педагогічні умови формування майстерності майбутнього вчителя (Методичні рекомендації до спецсемінару) / М.М. Дубінка. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2004 – 204 с.
7. Дорошенко С.І. Основи культури і техніки усного мовлення. – Харків: «ОВС», 2002.
8. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підруч.для студ.вищ.навч.заклад / За ред. О.І. Пушкаря. – К.: ВЦ «Академія», 2002.
9. Кушнірик Т.Д. Подолання конфліктності серед педагогів. Соціально-педагогічний аспект // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – №9–10.
10. Лалл Джеймс. Медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід: Пер. з англ. – К.»К.І.С.»), 2002.
11. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності / О.Г. Марченко. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
12. Мурсалімова С. Ситуаційні фактори, які визначають стиль поведінки керівника при командному менеджменті // Вісник УАДУ. – 2001. – №4.
13. Мусатов С. Педагогічна комунікація: Психологічні витоки та особливості. // Освіта і управління. – 1999. – Т.3.–№3.
14. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид.,допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
15. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки [текст]: навч. посібн. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 316 с.
16. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник / М.І. Пірен. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.
17. Радул В.В., Кравцов В.О. Методологічні основи професійного становлення особистості сучасного вчителя: Навчальний посібник. – Кіровоград, ФО-П Александрова М.В., 2011. – 264 с.
18. Савенкова Л.О. Педагогічне спілкування / Л.О. Савенкова. –навчальний посібник. – К.: КДЕУ,1997. – 298 с.
19. Сердюк. О.П. Основи управління комунікативним процесом: Підручник. – К: ІЗМН, 1998.
20. Теорія і практика формування мовно-комунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: монографія / Климова К. Я.; наук. ред. Л.І. Мацько. – Житомир: Рута, 2010.

21. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чеськ. / І. Томан – 2-е вид. – К., 1989.
22. Федорчук В.М. Розвиток комунікативної компетентності викладача: соціально-психологічний тренінг: Навч.-метод. посібн. для викладачів та студентів ВНЗ / В.М. Федорчук. – 2-е видан. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2006.
23. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник для студентів ВНЗ / Ф.І. Хміль. – К.: Либідь, 2004.
24. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: навч. посібн. / Л.Л. Хоружа. – К.: Академвидав, 2012. – 208 с.

Допоміжна:

25. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка / В.Ц. Абрамян. – К.: Лібра, 1996. – 224 с.
26. Довга Т.Я. Імідж сучасного вчителя: Навчально-методичний посібник / Т.Я. Довга. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2015. – 146 с.
27. Довга Т.Я. Візуально-комунікативні характеристики особистісно-професійного іміджу вчителя // Наукові записки. – Вип. 141. Частина II. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВЦ КДПУ, 2015. – С.175-179.
28. Дубінка М.М. Психолого-педагогічні умови забезпечення ефективності міжособистісного спілкування / М.М. Дубінка // Рідна школа. – 2007. – № 4 (927) Квітень. – С. 33-36.
29. Дубінка М.М. Роль куратора академічної групи у становленні особистості студента / М.М. Дубінка // Імідж сучасного педагога. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2006. – №1 (60). – Лютий місяць. – С. 42-45.
30. Дубінка М.М. Тактовність учителя як форма вияву педагогічної моралі / М.М. Дубінка // Наукові записки. – Вип. 63. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2005. – С.64-69.
31. Дубінка М.М. Теоретико-методологічні основи формування педагогічної культури вчителя вищої школи / М.М. Дубінка // Наукові записки. – Вип. 74. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: ТОВ «ІМЕКС-ЛТД», 2007. – С. 89-99.
32. Загальна психологія: Підруч. для студ. вищ. гавч. заклад. / з заг. ред академіка С.Д. Максименка. – К.: Форум, 2002.
33. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури: Навч. посібн. для вищ. школи. – К.: Наукова думка, 1998.
34. Радул В.В. Педагогічна культура та соціальна зрілість вчителя: Навчальний посібник. – Кіровоград, 2000. – 36 с.
35. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації: психологія педагогічної праці. Науково-методичний посібник для підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. – К.: ТОВ “Видавничий дім “Професіонал”, 2004. – 150 с.

5.2. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій (ел. варіант).
2. Інформаційні матеріали (пакет) щодо підготовки до семінарських занять (роздатковий матеріал чи ел. версія).
3. Вимоги до написання, оформлення та оцінки індивідуальних науково-дослідних завдань (роздатковий матеріал чи електронна версія).
4. Перелік тем та запитань, що винесені для самостійного опрацювання студентами.

5.3. Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
2. www.osvita.org
3. www.tspu.edu.ua.
4. Бібліотека електронних підручників <http://www.book-ua.org/>
5. Бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка <http://library.vspu.edu.ua/>
6. Державна бібліотека України для юнацтва (Київ) <http://www.4uth.gov.ua/>
7. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського <http://www.library.edu-ua.net>
8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол № 2 від 30.09.2019; № 10 від 07.02.2022).